Hoor en wederhoor robuustheid

12 augustus 2026

Omgevingsdienst West-Holland

Conceptoordeel van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat:

In de concept beoordeling wordt aangegeven dat de beoordelaars van mening zijn dat de Omgevingsdienst West-Holland (hierna dienst) niet voldoet aan de volgende robuustheidcriteria:

- Criterium 8 - Voldoen aan de kwaliteitscriteria basis- en plustaken: kritieke massa, procescriteria, competenties

In de eindrapportage wordt vermeld dat in 2024 is gestart met het (her)opleiden van medewerkers op verschillende deskundigheidsgebieden en dat met ingang van 1 april 2026 ODWH beschikt over een actueel opleidingsprogramma. Om de Kwaliteitscriteria 3.0 te toetsen is een quickscan gemaakt. Hieruit blijkt dat de omgevingsdienst niet op alle onderdelen voldoet. Uit de motivering van deze afwijkingen blijkt dat ODWH bezig is met het voldoen aan alle ciriteria, en dat er wordt verwacht dat de dienst op termijn weer voldoet aan de criteria. Op dit moment voldoet ODWH echter niet aan dit criterium.

- Criterium 17 - Opleidingsbudget ≥ 3% loonsom

In de eindrapportrage en bijgevoegde begroting geeft ODWH aan dat het opleidingsbudget 3% van het loonkostenbudget bedraagt. In het opleidingsprogramma wordt een bedrag van € 440.000 genoemd als opleidingsbudget. Dit komt niet overeen met 3% van het loonkostenbudget aangezien de loonkosten € 16.019.000 bedragen inclusief opleidingsbudget. Dit komt neer op € 15.579.000 exclusief opleidingsbudget. ODWH heeft zo een opleidingsbudget dat 2,82% (440.000/15.579.000) van het loonsombudget bedraagt. In de mail met aanvullende informatie op de eindrapportage wordt benoemd dat er ook opleidingskosten buiten het opleidingsbudget vallen. Aangezien er geen onderbouwing wordt gegeven wat de kosten van deze overige opleidingskosten zijn en waar in de begroting deze vermeld staan, voldoet ODWH niet aan dit criterium.

Reactie Omgevingsdienst West-Holland:

Criterium 8- Voldoen aan de kwaliteitscriteria basis- en plustaken: kritieke massa, procescriteria, competenties

Naar aanleiding van de conceptbeoordeling heeft overleg plaatsgevonden met het ministerie over deze constatering. In een e-mail van 11 augustus 2026 om 14.21 uur heeft mevrouw E. van Poelgeest bevestigd dat deze constatering niet juist is en dat de dienst voldoet aan het betreffende criterium.

Gelet op deze bevestiging bestaat naar het oordeel van de dienst geen aanleiding voor een nadere reactie in het kader van hoor en wederhoor op dit punt.

De constatering kan daarmee als afgedaan worden beschouwd.

Criterium 17 - Opleidingsbudget ≥ 3% loonsom

De dienst heeft kennisgenomen van de beoordeling ten aanzien van robuustheidscriterium 17, waarin is bepaald dat het opleidingsbudget ten minste 3% van de loonsom dient te bedragen. De dienst is echter van mening dat hij wel aan dit criterium voldoet. Dit is enerzijds gebaseerd op de aanvullende opleidingsuitgaven die de dienst doet, zoals de structurele inzet van een opleidingscoördinator, en anderzijds op de wijze waarop in de beoordeling de loonsom is vastgesteld en ermee is gerekend.

1. Aanvullende opleidingskosten

Zoals ook in de reactie op de aanvullende vragen van uw ministerie is toegelicht, heeft de dienst ervoor gekozen het opleidingsbudget uitsluitend te besteden aan de directe opleidingskosten en niet aan ondersteunende of randvoorwaardelijke activiteiten. Deze keuze is destijds bewust gemaakt: de dienst is erg blij met het verhoogde opleidingsbudget en wil dit zoveel mogelijk besteden aan het daadwerkelijk opleiden van medewerkers. Naar het oordeel van de dienst dienen dergelijke indirecte opleidingskosten echter wel te worden meegerekend bij de beoordeling van robuustheidscriterium 17.

Reeds bij de eerste bevindingen van de commissie van Aartsen en daaruit voortvloeiende pijlers zoals genoemd in het IBP VTH heeft de dienst een opleidingscoördinator aangesteld. Deze kosten mogen conform de beschrijving van de KPI 17 toegerekend worden aan het opleidingsbudget. De opleidingscoördinator ontvangt jaarlijks een salaris van € 100.401 en besteedt ten minste 80% van de werktijd aan opleidingsgerelateerde werkzaamheden.

Op basis hiervan kan jaarlijks een bedrag van afgerond € 80.000 (€ 80.321 prijspeil 2026) extra worden toegerekend aan het opleidingsbudget. Inclusief deze kosten bedraagt het totale opleidingsbudget € 520.000.

2. Bepalen van de juiste hoogte van het opleidingsbudget

Gehanteerde definitie van de loonsom

De betreffende KPI luidt:

"Het opleidingsbudget voor het onderhoud van kennis, kunde en vaardigheden is tenminste 3% van de loonsom. De begroting dekt de benodigde middelen voor de uitvoering van het opleidingsprogramma. De gehanteerde definities voor de opleidingsuitgaven en het loonkostenbudget zijn conform het A&O fonds Gemeenten.

Loonkostenbudget: het loonkostenbudget is de totale begrote loonsom (salarislasten + IKB + werkgeverslasten) voor het ambtelijk apparaat zoals opgenomen in de begroting. Om het percentage vast te stellen wordt budget voor inhuur van extern personeel niet tot de begrote salarislasten gerekend.

- Opleidingsuitgaven: onder opleidingsuitgaven vallen in beginsel alle begrote kosten die voor rekening van de omgevingsdienst komen, dus inclusief die van studiemateriaal, examens en de salariskosten van

ambtenaren die zich uit hoofde van hun functie met scholing bezighouden. Hieronder vallen niet de kosten van doorbetaling van salaris in geval van scholing tijdens het werk. Ook de tijdsinzet van medewerkers voor het volgen van een opleiding valt niet onder opleidingsuitgaven.

In de praktijk zien we dat personeel niet alleen wordt opgeleid door het volgen van externe opleidingen, maar ook intern opgeleid wordt. Dit kan zich zowel uiten in verschillende vormen van kennisdeling als in het opzetten van traineeprogramma's. In lijn met de definitie van opleidingsuitgaven is de tijd die de medewerker die geschoold wordt geen onderdeel van de opleidingsuitgaven. De benodigde tijd van de medewerker die de andere medewerker schoolt (en dus niet kan besteden aan het primaire proces), kan wel meegerekend worden tot de opleidingsuitgaven."

In de KPI wordt expliciet verwezen naar de definitie van het A&O fonds Gemeenten. Volgens die systematiek bestaat het loonkostenbudget uit salarissen inclusief werkgeverslasten, zoals pensioenpremies en sociale lasten. Zie hiervoor de informatie van het A&O fonds Gemeenten: A&O fonds Gemeenten.

Berekening

In uw beoordeling lijken naast de lonen en salarissen ook overige personeelskosten te zijn betrokken, zoals arbokosten, wervingskosten en andere personeelsgerelateerde uitgaven (opgenomen onder *totaal overige personeelskosten* in tabel 1). Deze kosten maken geen onderdeel uit van de directe salarissom inclusief werkgeverslasten. Door deze kosten mee te nemen wordt het bedrag waartegen het opleidingsbudget wordt afgezet hoger, hetgeen uiteraard een verlagend effect heeft op het berekende percentage.

Daarnaast constateren wij dat in de beoordeling zowel de initiële begroting 2026 als de begrotingswijziging 2026 zijn gebruikt. Daarbij lijken de studiekosten 2026 te zijn ontleend aan de begrotingswijziging 2026, terwijl voor de loonsom is uitgegaan van de initiële begroting 2026. De combinatie van deze verschillende uitgangspunten en het meenemen van overige personeelsgerelateerde uitgaven leidt ertoe dat het berekende opleidingsbudget uitkomt op een percentage van minder dan 3%. Naar ons oordeel geeft deze berekeningswijze daardoor geen volledig en consistent beeld van de verhouding tussen het opleidingsbudget en de loonsom en is deze in één woord: onjuist.

Hieronder treft u een tabel met de uitwerking van de studiekosten en het bijhorende percentage.

Omschrijving	2026 *Intiele begroting*	2026 *Begrotingswijziging 2026*	2027 *Begroting*	2028 *Begroting*	2029 *Begroting*	2030 *Begroting*
Totalen lonen en salarissen	€ 15.068.000	€ 14.670.000	€ 14.376.000	€ 14.740.000	€ 15.113.000	€ 15.495.000
Totaal overige personeelskosten	€ 951.000	€ 1.059.000	€ 1.030.000	€ 1.061.000	€ 1.052.000	€ 1.084.000
Totaal salaris en sociale lasten	€ 16.019.000	€ 15.729.000	€ 15.406.000	€ 15.801.000	€ 16.165.000	€ 16.579.000
Grondslag berekening studiekosten conform definit	€ 15.068.000	€ 14.670.000	€ 14.376.000	€ 14.740.000	€ 15.113.000	€ 15.495.000
Benodigde studiekosten 3%	€ 452.040	€ 440.100	€ 431.280	€ 442.200	€ 453.390	€ 464.850
Opgenomen in begroting	€ 452.000	€ 440.000	€ 431.000	€ 442.000	€ 453.000	€ 465.000
Verschil	€ -40	€ -100	€ -280	€ -200	€ -390	€ 150
Werkelijk percentage studiekosten	**3%**	**3%**	**3%**	**3%**	**3%**	**3%**

Op basis van de gehanteerde definitie van de loonsom en de daarbij behorende berekening is de dienst van oordeel dat wordt voldaan aan robuustheidscriterium 17: het beschikbare opleidingsbudget bedraagt 3% van de loonsom (los van afrondingsverschillen) en voldoet daarmee aan de gestelde norm.

3. Conclusie

Concluderend is de dienst van mening ruimschoots te voldoen aan de vereiste norm van 3% van het robuustheidscriterium 17:

- de dienst budgetteert 3% van de loonsom volledig voor het opleiden van zijn medewerkers
- de dienst investeert daarnaast jaarlijks ca € 80.000 in de organisatie en begeleiding van een verantwoorde besteding van het opleidingsbudget.